

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1934. V. 21. :: XXIII. évf. 15 sz. :: 20 lei

TARTALOM:

löldi tüzek csődje. — Vezérkari portrék: Purgly szló. Lujai Kornél dr. Tatu János. — Kauffmann Kall, volt gépüzemigazgató négymilliós pere döngeti adváros kasszáját. — Bálványdöntés. — Amiről beszélnek és amiről hallgatnak Aradon. — A Capsa és a tota között... — A kulturlilm feladatai. — Az új generáció Románia fiatal költői. — Az Erdélyi Élet filléres igkörűli útjára viszi előfizetőit — 2034-ben. — Kibúrt a városok gyomra május első felében. — Minaról mindenkinek: Csökken a születések száma. terencsétlensége, veszedelme az egyke kulturának). Szakértők véleménye: A timișoarai Capitol tetőbeadásáért elsősorban az Arad—budapesti Steiner József építészvállalatot terheli felelősség, stb. stb.

I. Schutz

posztóáru-
nagykeres-
kedés.

ARAD,
Bulev. Regina Maria

Nyári ruhákat, kabátokat legszebben fest, tisztít, valamint gallérokat legolcsóbban fényez

str. Bratianu 11. **KNAPP** str. Ep. Radu 10.
modernül berendezett vállalata.

Bevásárlás előtt tekintse meg **Szántó és Komlós** ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben. **ARAD, Színházépület.**

A „REGGEL”

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótáborának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

ha valaki előfizetni akar,

ha valakinek címváltozása van,

ha nem kapja a lapot,

ha a kézbesítő körül panasza van:

forduljon rögtön a „Reggel” kiadóhiv.-jához. Str. M. Nicoara 1.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fillér
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lei, magánosoknak 600 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

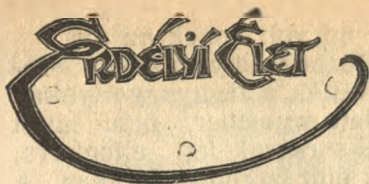
Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej, — négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Szerkesztőség: ARAD, Str. Románului 1. (Palatul B. Româneasca) Tel. 520.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig.

Kiadóhivatal és nyomda: Bulevardul Regele Ferdinand 5.

Timișoara-i kiadóhivatal: Strada Eugen de Savoya 12

XXIII. ÉVF. 15. SZ.
1934 MÁJUS 21.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

A földi tüzek csődje

Pünkösöd napján tüzes nyelvek alakjában száll a Szentlélek az utolsó vacsora termében összegyűlt hivekre. Százhuzsan voltak a boldog szerencsések, akik először részesültek a nagy jótéteményben. Mindegyik lelke betelt a Szentlélekkel. Ez égi tűz elméjüket megnyitotta, hogy tisztán láthatták: mi az igazság s azt bátran követhették is; feltárta a szívüket, hogy egymásban: pogányban, zsidóban is Isten teremtményét látták; lelküket megfogta, hogy mindenkiben közös társra ismertek, ki e földi életben haza készül: a mennyei mi Atyánkhoz.

E napon Krisztus gondolata testet öltött, megvalósult: a szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszméje elindult a világba hódító útjára s megteremtette az őskeresztények szent kommunizmusát.

Egy szív és egy lélek voltak a hivek s egyek valának az imádságban és a kenyérszegésben (szentáldozásban). A pünkösdkor nyert égi tüzet égi kenyérral szitották-táplálták.

Lassankint több szívvé, több lélekké szakadoztak az emberek; ahány fej, annyi vélemény alakult ki, a közös akarat megoszlott, egyek maradtak a földi kenyérszegésben, jóformán csak erre szoritkoztak, de ezt lázasan követelték, véresen kierőszakolták, az égi kenyérré nem is gondoltak, egészen elfeledték, ajkukon az imádság végleg elmaradt, legfeljebb durva káromkodássá fagyott.

Az egy akol s egy pásztorból több, sok akol és pásztor lett.

Szörmebundák, télikabátok nyári gondozását szakzerűen, villanyerőre berendezett porológéppel, felelősség mellett vállalja

ENGELHARDT FERENC

strada Eminescu 1. Vadászkiirt szálló épület.

Ezüstrókák érkeztek

Vajjon miért történt mindez: mi volt ennek az oka?

Nem kellett az égi tűz, földi tüzhöz folyamodtak, sér-tette szemüket a villanyfény s elővették a faggyugyertyákat. A hirtelen fény-leépítésben vaksi lett az ember, nem látott az orrán tul, csak a maga bajával-sorsával lett elfoglalva, észre se vette, hogy kivüle más is élni szeretne és akar. A szent önzetlenséget a sacro egoismo váltotta fel, tudjuk, hogy ez a keresztény pogányság termelte ki a modern bálványok sokszinü változatát.

Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur. Egyetértés a kis dolgokat növeli, a széthuzás a legnagyobbakat is tönkre teszi.

Azért volt akkor béke, megelégedés, boldogság, ezért van manapság nyomoruság, zugolódás, boldogtalanság.

Prometheus titán is a római hitrege szerint a mennyei tüzhelyről egy szikrát lopott az emberiség számára, mert megsajnálta, hogy a föld a szomorú lakhelyük. Égi tüzzel szeretne volna meleggé, kellemessé, világossá tenni az életüket.

Minden Pünkösöd évforduló a Szentlélek járásának az ideje. Mert a Szentlélek most is működik, égi tüzet bocsájt a lelkekbe, hogy tőte az életek szépüljenek, épüljenek, nemesbüljenek: egy szív- egy lélekre hangolódjanak, hogy az egyetértés érvényesüljön minden vonalon.

Föld hatalmasai, kik az emberi élet sorsát intézitek, lássátok be, hogy a földi tüzetek csődöt mondott, azért lett a siralom völgye kietlen és tar, mint a teremtés napjaiban. Engedjétek az égi tűznek is, közösen mondjuk, legyünk egyek az imádságban:

Teremtő lélek, szállj mi reánk,

Világosíts meg égi láng!

Jöjj el Szentlélek Isten!

P. R. A

Hol fordíttassa okmányait?

Mitra I. Sándor-nál,

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos fordító. — Fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája, információs iroda

Bejegyzett cég. Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal cégek részére jutányos díjazás mellett. — Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

Hivatalos órák: d. e. 9—1-ig és d. u. 3—7-ig.

Vezérkari portrék

Arad politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági életéből. (Cikksorozat)

Jószáshelyi Purgly László nem lakik Aradon, mégis annyira összeforrt a város társadalmával, hogy fontos megmozdulás nélküle el sem képzelhető. Egész életét jóformán gazdaságának szentelte, de sohasem vonta ki magát a közéleti tevékenységtől. Békeidőkben sem exponálta magát politikailag, de amikor a munkapárti kormány bizalma mint főispánt Aradmegye élére állította, ennek a feladatnak is százszázalékosan megfelelt. Az imperiumváltozás után hatezer holdas birtokából csak kilencszáz holdja maradt meg, amelyen olyan mintagazdaságot rendezett be, hogy csodájára járnak messze vidékekről.

Amikor a magyar párt szervezkedni kezdett, meghaltotta a kötelesség hívó szavát és már az első direktorium tagja lett, majd később az aradmegyei párttagozat alelnökévé választották, amely tisztségét a mai napig megtartotta. Az országos pártszervezet elnöki tanácsának tagja és mint ilyen résztvesz a romániai magyar párt központi irányításában. Az Arad-Csanádi takarékpénztár igazgatóságának elnöke és ebben a minőségben jelentős mértékben hozzájárult, hogy a bank a válság nehéz idejét mezőgazdának adott kölcsönei behajthatatlansága ellenére is sulyosabb veszteségek nélkül élte át és még szép jövőnek néz elébe. Tavaly választották meg a romániai lutheránus püspökség világi főgondnokává és ebben a tisztségben is fontos tevékenységet fejt ki az egyház érdekében. Választmányi tagja az aradi mezőgazdasági kamarának és szakszerű tanácsaival sokban hozzájárult, hogy a kamara első lett az ország összes mezőgazdasági kamarái között.

Purgly László válogathatna a különböző pozíciók és tisztségek között, de nem vállal többet, mint amennyinek meg tud felelni, mert amit vállal, azt el is végzi a legnagyobb odaadással. A társadalmi életben lenyűgözően előkelő és kedves modora jellemzi, ami népszerűvé teszi minden társadalmi osztály körében fenn és lenn egyaránt. Előkelő rokonsága és kiváló családi összeköttetései révén a legmagasabb körökkel is állandó érintkezésben van.

Purgly László elsősorban gazda, csak azután politikus és utolsó sorban társasági ember. Tipusa a jó gazdának, aki munkaidőben egy pillanatra sem távozik el gazdaságából, amely sok örömet okoz, de sok fáradsággal is jár. Jótekonyságát minden a legnagyobb diszkrécióval gyakorolja

Műjég állandóan REUSZ jéggyárban

és nem kér a hálálkodásból. Bőkezüése közismert, bár a feltűnést mindig kerüli, mert nem fér össze előkelő izlésével. A személyi és anyagi áldozatoktól sohasem riad vissza. Jó gazdája földjeinek és állatainak, jó gazdája népének.

Az aradmegyei Nadlac községből származott, de működése és munkája szorosan összekapcsolódott Aradvárossal, amelynek több éven át polgármestere volt. Amikor 1928-ban a nemzeti parasztpárt került uralomra, az itteni pártvezetőség Lutai Kornél dr-t szemelte ki Aradváros élére. Akkoriban a fiatal ügyvédet már sokan ismerték és tisztelték Aradon, de arról kevesen tudtak, hogy közigazgatáshoz is ért. Lutai Kornél dr. új életet teremtett a városháza tornya alatt. Mindenekelőtt kiküszöbölte a korrupciót, azután erélyes kézzel látott hozzá a város fejlesztéséhez. Szembeállt azzal a régi mondással, hogy Arad marad és megmúttatta, hogy ez a város igenis haladásra képes és fejlődésre hivatott. Az ő polgármesterségének három éve alatt többet fejlődött Arad, mint az előtte elmúlt harminc év alatt.

Lutai Kornélnak sok ellensége támadt polgármesterségének idejében, mi is támadtuk több intézkedését, melyeket elhibázottnak tartottunk, de azt mindenki elismerte és elismeri róla, hogy minden cselekedetét, még a téveseket is, a legjobb szándék vezette és azokból nem keresett és szerzett anyagi javakat magának. A várospolitikában szemben állhattunk egymással, de feltétlenül el kell ismernünk emberi és alkotói képességeit.

Lutai Kornél dr-nak nem kell szobrot állítani Aradon, szobrot állított ő magának és rányomta alkotásainak bélyegét a város uccáira. Ő szüntette be a vasuti állomás környékének zürzavarát és megépíttette a sugárutat, mely egyenes vonalban vezet az állomásról a főuccára. Az uccák képét megváltoztatta, amikor virágos ágyakat létesített a poros utakon és kertté varázsolta a trágyadombos Boros Béni teret. A főtérré kihelyezett padok népszerű nevei, „Lutai Lócái“ sokáig megőrzik majd emlékét és főleg a nyugdíjasok hálásak érte. A városi mozik létesítése lehet üzletileg elhibázott cselekedet, de városfejlesztési szempontból figyelmet érdemlő alkotások. Lutai szüntette meg az évek óta tartó meddő vitát, hogy autóbusszal, vagy villamossal bonyolítsák-e le a közuti forgalmat Aradon, létrehozta az autóbuszvállalatot és elüzte a város főuccájáról a büzös, füstös kisvasutat. Ő kezdte meg a Neptun fürdő fejlesztését, beszerezte a nagy öntözőautót és megszabadította a várost a portól. Mindezt pedig anélkül hajtotta végre, hogy a városi adókat emelte volna. Közben egészségét áldozta fel a közért és az éjjel-nappal tartó szakadatlan munka eredménye részére több évig tartó súlyos betegsége volt.

Lutai Kornélt a magánéletben előzékenysége és udvariassága jellemzi. Amilyen szigorú volt alantosaival szem-

ben, annyira barátságos mindenkihez, aki kéréssel fordult hozzá. Csak családjának él, szenvedelyei nincsenek csak a vadászat, amelynek nagy odaadással hódol.

Lutai Kornél dr. példát mutatott utódainak a polgármesteri székben és a haladás tempóját annyira belevitte a maradi város történetébe, hogy az általa indított fejlődés a mai napig sem állott meg és talán még sokáig nem fog megállni.

Arad közigazgatási életének egyik legjelentősebb alakja Tatu János, az Aradana bank igazgatója. Akik ezt a mondatot tulzásnak tartják, azokat valószínűleg tévedésbe ejtette

Tatu János legzetesebb, legjellemzőbb tulajdonsága. Nem akar szerepelni sehol, nem vegyül a tülekedők sorába, de csendes visszavonultságában állandóan figyelemmel kíséri az eseményeket és lépést tart a korrallal. Nincsen olyan mozgalom, vagy irányzat, amelyet ne ismerne, amelyben ne lenne tökéletesen tájékozott. Még a személyi természeti ügyekben is jártas, legyen az kisebbségi vagy többségi néposztályhoz tartozó egyéné.

Életének főmunkásságát a közigazgatásnak szentelte. A kereskedelem és ipar minden ágában jártas, de népszerűen szólva kisujjában van a banküzlet minden fortélyja és titka. Az Aradana vezetésében teljes mértékben nyilvánult meg minden jótulajdonsága és csak a változott viszonyoknak tulajdonítható, hogy Chiggaadt Cokossága, ve és szerűsége, új élettapasztalata, óvatossága és körültekintése nem érvényesülhetett kellőképpen a gazdasági krízis következtében.

Tatu János nem vegyült bele sohasem a napi politika intrikáiba és küzdelmeibe, de sohasem titkolta, hogy gazdasági elvei alapján a liberális párt közigazgatási elgondolásaihoz áll legközelebb, hogy a liberális párt vezéreinek kezében látja jó helyen Románia kormányrudját. A liberális párt aradi tagozata is tudta és tudja róla, hogy nagy értéke a pártnak és közigazgatási és közigazgatási terén vezető állásra hivatott.

Aradváros tanácsának sokáig tagja volt és amikor az alpolgármesteri székbe ültették, híven képviselte a város polgárságának érdekeit. Egyéniségének objektivitását legjobban bizonyítja az a tény, hogy a nemzeti parasztpárt uralom idején történt ez és hogy a magyarpárti tanácsosok kivétel nélkül reá szavaztak.

Tatu Jánostól olyan távol áll a gyűlölet és elfogultság, mint Krisztustól az Ördög. Ezért tartozik azon kivételes emberek közé, akiknek nincsen ellenségük. Barátja ellenben sok van, mindenki, az egész város. Tatu János karrierje még egyre felfelé ivel, rá még nagy feladatok várnak, mert benne mindenki megbizik. Ezt a bizalmat százszázalékgig meg is szolgálta, mert minden rábizott feladatnak tökéletesen felelt meg.

Kauffmann Kamill,

**volt gépüzemigazgató négymillió
pere döngetl Aradváros kasszáját**

(Arad.) Kauffmann Kamill gépüzemigazgató ügye ismét napirendre került a városi költségvetés tárgyalásánál és a legkülönbözőbb megvilágításban pertraktálták a helyi lapokban. Voltak olyanok, akik már nemzetiségi és politikai kérdést akartak belőle kovácsolni. Tárgyilagosan kevesen bírálták el, mert nem is ismerik az ügy előzményeit pontosan. Csak arra gondolnak, hogy a város polgárságának szemmeláthatólag kétmillió lejébe kerül a dolog, amiért a meghurcolt gépüzemigazgatót hibáztatják, holott a város károsodásáért azok felelősek, akik ezt a pert előidéztek és azok, akik kellő időben nem likvidálták, amikor még sokkal kisebb összeggel ki lehetett volna egyezni. Az alábbiakban megpróbáljuk időbeli sorrendben rekonstruálni, hogy magából a száraz tényekből minden olvasó leszurhessa objektív véleményét.

Kauffmann Kamillt 1921-ben alkalmazták a városi gépezemek üzemvezetőjének. Ebben a minőségben 1924 január hó 10-ig szolgált, amikor Zádor Imre gépüzemigazgató lemondott és ideiglenesen őt bízták meg a gépüzemigazgatói teendővel. A város pályázatot írt ki az állásra, de a városi tanács úgy határozott, hogy „eddig munkájáért, érdemeiért, amit a gépezemek körül kifejtett és hozzáértéséért”, Kauffmann Kamillt szerződtesse gépüzemigazgatónak.

A kifejezéseket szó szerinti idéztük a határozatból.

Megkötötték a szerződést Kauffmannal és azt a prefektura és a belügyminiszterium is jóváhagyta. Érdekes a szerződés 4. pontja, amely kimondja, hogy azokra a jogokra és köteleességekre nézve, amelyekről a szerződés nem intézkedik, a köztisztviselőkre vonatkozó törvény érvényes. A 7. pont egyévi felmondási időt köt ki, a 8. pont pedig szabálytalanságok esetére fegyelmi eljárást ír elő.

Kauffmann Kamill, mint gépüzemigazgató, 1928 július 23-ig szolgált a várost, amikor alantas alkalmazottak feljelentésére felfüggesztették állásából és 16 vádpont alapján fegyelmi eljárást, megelőző vizsgálatot indítottak ellene. Még folyamatban volt a vizsgálat, amikor félmillió lej végkielégítést ígértek neki és teljes rehabilitását helyezték kilátásba, ha állásáról önként lemond. Kauffmann Kamill nem mondott le, mert attól tartott, hogy egész életében ott lebeg majd fölötte a gyanu árnyéka, hogy azért mondott le, mert szabálytalanságokat követett el.

Arad előkelő közönsége

GH. ILICA

cipőszalonjában, str. Románului (Bohus-p.) szerzi be cipőszükségletét
Orvosi rendeletre gyógycipők, betétek, ludtalp, bokasütyedés és talp-sütyedés ell en
nagyon olcsó árban készülnek.

1928 szeptember 15-én a városvezető átmeneti bizottság öt vádpontban bűnösnek találta és fegyelmi bíróság elé utalta. Be sem várták azonban a fegyelmi bíróság ítéletét és mind a 16 vádpont alapján bűnvádi feljelentést tettek ellene. 1928 november 21-én a fegyelmi bíróság kimondotta illetéktelenségét azzal, hogy Kauffmann nem köztisztviselő, három nap múlva pedig a város vezetősége a kereskedelmi törvényre hivatkozva, elmozdította állásából.

A gépüzemigazgató megfelebbezte ezt a határozatot, azonban ez a felebbezés sohasem került felsőbb fórumok elé és mai napig is a város irattárában van. Annyit mégis ért vele, hogy 1928 december 13-án a város vezetősége visszatért az elbocsátó határozatra, mely ugysem volt jogerős és új bizottságot küldött ki az ügy kivizsgálására. Érdekes a határozat indokolása, mely szerint érdektelen fél még nem foglalkozott az ügygel, azért szükséges az új vizsgálat. A kiküldött bizottság 1929 június 3-ig dolgozott, amikor úgy döntöttek, hogy a bűnügyi eljárás befejezése előtt nem hoznak határozatot.

Időközben Kauffmann Kamillnak állást kínáltak București-ben és ő május 13-án azzal a kéréssel fordult a városhoz, hogy likvidálják ügyét, vonják vissza a bűnvádi feljelentést és adják ki szolgálati bizonyítványát, akkor ő minden további igényéről lemond. Erre a beadványra választ sem kapott.

Több mint két évig tartott Kauffmann Kamill bűnügye, míg végre 1930 december 16-án a tábla jogerősen felmentette bűncselekmény hiányában.

Az ítélet kézhezvétele után 1931 február 4-én a gépüzemigazgató szolgálattételre jelentkezett, de válaszra ismét nem méltatták. Hónapokig várt, majd augusztus 24-én megsürgette a választ és bejelentette, hogy kénytelen pert indítani, ha nem határoznak ügyében. Szeptember 11-én azután a város új bizottságot küldött ki és ennek feladatául kitűzték, vizsgálja meg, nem követett-e el Kauffmann Kamill olyan szabálytalanságot, amelyek nem bűnügyi természetűek ugyan, de igazolnák a régi városvezetőség elbocsátó határozatát, a szerződés egyoldalú felbontását. Három kiváló jogászból állott ez a bizottság, amely újból kihallgatott minden tanút, újból átvizsgálta minden iratot és 1932 február 16-án hozott határozatában megállapította, hogy semmiféle szabálytalanságot sem talált, semmi okot sem lát a szerződés felbontására. A városi átmeneti vezetőség megkapta ezt a határozatot, mégsem hozott semmiféle döntést.

Csak ezután, közel négy év múltán, 1932 április 8-án adta be Kaufmann Kamill polgári keresetét az aradi járásbíróságon. Azután még egy kísérletet tett az ügy perenkívüli elintézésére.

Pavel SEBŐK Pál

ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand 15.

**Specialist de mobile din piele, tapiseri și decoraturi
Bőrbutor specialista, kárpitós és diszitő**

1932 május 17 én közvetlenül a miniszteriumban tett panaszt és döntést kért régebbi felebbezésére. Amit a város évekig nem intézett el, a miniszter tiz nap alatt elvégezte és elrendelte állásába való visszahelyezését, miután szerződése és a törvények megsértésével bocsátották el. Arad erre sem határozott, Kauffmann ismét a miniszteriumban kereste igazát, ahol megbízták a timisoarai kerületi vezérfelügyelőt az ügy kivizsgálásával. Ez is megtörtént és a gépüzemigazgatóra kedvező vélemény ment a miniszteriumba.

1932 december 5-én sok tárgyalás és rengeteg tanu kihallgatása után hozta meg az aradi járásbírótság ítéletét, amelyben elrendelte, hogy

Kauffmann Kamillt 15 napon belül helyezték vissza állásába, elmaradt fizetése fejében fizésenek 1.940,933 leit, ezenkívül a törvényes kamatokat és 99,500 lei perköltséget.

Arra az esetre, ha mégsem helyeznék vissza, kötelezte a várost, hogy a szerződés törvényes megszüntetéséig 33.910 leit térítsen havonta Kaufmann Kamillnak. Három nap múlva a gépüzemigazgató bejelentette a belügyminiszternek az ítéletet és új intézkedést kért. Hogy mégis békésen elintézhesse az ügyet, a gépüzemigazgató 300 ezer leit engedett megítélt követeléséből, mire Mihalache tásította a várost, hogy azonnal foglalkozzanak az ügygel. Személyesen felelőssé tette az átmeneti bizottság tagját minden károsodásért, ami ebből az ügyből származhat, mert a lefolytatott eljárásokból beigazolódott, hogy a város magartása indokolatlan volt.

Ismét hónapok mulnak el, a város vezetősége megfelebbezi a járásbírótság ítéletét, de április 21-én megbizza a polgármestert, hogy egyezkedjen Kauffmann Kamillal. A gépüzemigazgató még kétszázezer leit engedett, de a város 1933 október 10-én kelt határozatában csak 800 ezer leit kínált fel. A megegyezés nem sikerült, a per tovább folyt. 1934 január 30-án már a mostani liberális kormány is beleszólt az ügybe és felszólította a várost, hogy a régebbi miniszteri rendeleteket hajtsa végre. Ismét nem történt semmi, míg a mult hónap 13-án a miniszterium Groza János dr. prefektust bizta meg, hogy a várossal szemben érvényt szerezzen a miniszteri határozatoknak.

A per pedig folyt tovább. A törvényszék újból lefolytatta a bizonyítási eljárást az állítólagos szabálytalanságokra vonatkozólag, a város 30-nál több tanuja közül azonban csak egyetlen egy közvetlenül érdekelt tanu vallott terhelően Kauffmann Kamillra. A főtárgyalás napját július 5-ére tüzték ki.

Kauffmann Kamill hatéves pereskedése utolsó állomásához közeledik, illő, hogy ezt az ügyet minden elfogultság nélkül bírálja el a közvélemény is.

B É L Y E G Z O K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

S T A M P A

bélyegzőgyár Arad, a
főpostával szemben

Bálványdöntés

(Oradea). Az arany valamikor állandó körforgásban volt. Az arany volt a közvetítő áru és áru között. A selyem és az acél, a fűszer és a vászon rajta mérte meg egymást. Ezt a nyelvet értette az arab csakugy, mint a hindu vagy a kínai. És az európai is igen pontosan ki tudta magát fejezni az arany csengésével. Szóval állandó szerepe, munkája volt az aranynek s ezt meg is fizették az emberek abban a megbecsülésben, amelyben az aranyat részesítették.

Az is előfordult, hogy bálványt csináltak az aranyból borju formájára. Ezért az eltévelyedésért Jehova nagyon megharagudott és sulyosan megbüntette választott népét. Mert bálványt nem szabad az aranyból csinálni. Nem szabad az aranyat imádni.

Mostanában az arany kétféle funkciót végez. Vagy vándoruton van, vagy sötét pincében vakoskodik. A transvaali bányákból kicsákányozzák, kiolvasztják, rudakba öntik. Azután elindul Európa vagy Amerika felé. Alighogy kikerült a föld gyomrából, megint bedobják valami sötét pincébe. Nemhiába olyan a színe, mint a penésznek, meg az irigységnek. Soha nem lát napot. A sötétben lapul. Ember kezébe alig kerül. Nem forog. Nem kíséri az árut. Nem járja keresztül-kasul a világ piacait.

Milyen más az arany szerepe, mint volt régen. Akkor pénz volt, amely forgott. Ma hatalmi eszköz, amellyel — visszaélnék. Akkor gurult a világban szerteszéjjel, ma tömegekben hever terméketlenül. Akkor termékennyé tette a gazdasági életet. Ma ráfekszik és agyonnyomja. Akkor eszköz volt, amellyel lemérték az áru értékét. Ma bálvány, amelytől félnek, amelyet imádnak, amelyért verekednek, amely megissza a verejéték és megeszi a velőt. Kárhozatos lett a hatása jelenlétében épp úgy, mint távollétében.

Világ bölcsei! Nem kellene egyszer már ledönteni ezt a bálványt, amely szégyenlete és véres rabságban tartja az emberiséget!?

Mindennemű könyv-
kötészeti munkát vállalok a legolcsóbb árban, izléseles, díszes és praktikus kivitelben

A. Mihailovicin

Arad, Kultur-palota.

— **Orvosi hír.** Dr. Székely László fogorvos elköltözött a str. Consistorului 2 szám alá, volt Szántay-palota I. em.

Amiről beszélnek

és amiről hallgatnak Aradon

(Arad). Különös perek kerülnek néha az aradi törvényszék elé. A napokban ötven éves ügyet tárgyaltak. A múlt század nyolcvanas éveiben történt, hogy Borlea Péter megvette 38 forintért Baba Miklós, pancotai gazda két legelőjogát. Baba nemsokára meghalt és házat valami adósság fejében elárverezték. Miután a legelőjog nem volt bekebelezve, a házat legelőjoggal együtt vásárolták meg unokái, akik azután eladták azt Jiga Demeternek és Bacici Györgynek. Borlea azért használta a legelőt, de az új vevők is. 1925 ben a pancotai jegyző felülvizsgálta a legelőjogokat és ekkor megállapította, hogy 280-nal többen használják a közbirtokosok legelőjét, mint amennyi jog egyáltalában létezett. Felhívta a feleket a községházára és a legtöbb esetben megegyezést is létesített, csak Borlea Györgyöt nem tudta kibékíteni Jigával és Bacicicsal. Borlea pert indított 38 forintot érő jogáért és ez a per kilenc év óta foglalkoztatja a bíróságokat, amelyek eddig öt terjedelmes ítéletet hoztak benne. A járásbíró elutasította, a törvényszék megítélte, a tábla hatatmas indokollással ujrátárgyalását rendelte el, ekkor a törvényszék is elutasította, de a tábla ezt is megváltoztatta. Most újra tárgyalják a pert az aradi törvényszéken. Az akták hatalmas köteget tesznek ki, a perköltég egész kis vagyonra rug. értéke felülmúlja nemcsak a legelőjog, de a megboldogult Baba Miklós egész vagyonának értékét. Ha per, ugymond Borlea, hadd legyen per és jussát nem hagyja...

*

A földreform is különös ügyeket provokált. Például itt az aradmegyei Madrigești községben. Egyik aradi fatermelő

A legujabbat

A legdivatosabbat

A legszebbet

nyújtjuk Önnek

**férfi és női szövetekben,
valamint selymekben**

S E R I L A N A

Arad, Minorita-palota

GYÁRI LERAKAT!

GYÁRI ÁRAK!

**Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET“-ben!**

nagyvállalatnak van ott erdeje, amelyből tekintélyes részt kisajátítottak a földnélküli földmivesek részére. 1929-ben a vállalat megállapította, hogy 27 hold erdeje kényszerbérletben van, holott ezt a területet ki sem sajátították. A bitorlókat kitette a birtokból, mire ezek birtokháborítás címén sommás visszahelyezési pert indítottak, amit meg is nyertek, mert beigazolták, hogy jóhiszeműleg használták a földet. A gazdák azonban ezzel sem érték be és most már kártérítésért perlik a fatermelő vállalatot, mely azzal érvel, hogyan fizethessen kártérítést, amikor tulajdonképpen ő károsult, mert földjét elvették és a haszontól éveken át elesett. A gazdák mégis 48 ezer lejt követelnek kártérítés címén, mert ők meg azt mondják, ha jogtalanul használták is a földet, ők abba munkát és vetőmagot fektettek, tehát csak a gazdasági év végén lett volna szabad kitenni őket a birtokból, mert így valóban károsodtak. A törvényszék valóban bekérte a földosztó jegyzőkönyvet, hogy megállapíthassa, kié a vitás terület és kinek jár kártérítés?

A Művészklub címen ismeretes kártyabarlang ismét megnyílt Aradon. Az előkelő nevet viselő klub a múlt év végén a Dácia szálloda emeleti szobáiban nyert elhelyezést és rövid idő alatt számos ártatlan áldozatot fosztott ki vagyonaiból hazárdjáték és rulett segítségével. A hatóságok megsokalták a panaszokat és bezárták a bünbarlangot, melynek tulajdonosai ekkor egyik aradi sportklubbal kötötték megállapodást és annak helyiségében ütötték fel tanyájukat. A sportklub vezetősége azonban kikötötte, hogy a játék szolid keretek között folyjon, amivel a klub tulajdonosai nem voltak megelégedve. Így külön helyiségbe költöztek és néhány nap óta Arad egyik forgalmas uccájának magánlakásában nyitották meg a Művészklubot, — amíg a hatóságok ismét meg nem mozdulnak és a törvény meg igazság alapján be nem szüntetik a fosztogatást.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. oooooo

Orvosi kozmetikai intézet Arad, strada Románului 10
Szőrtelesi és szemölcsel-ávo-
lítás, arcápolás (bérletben is). Esti kikészítés. Külön tisztviselő árak.

Mindennemü fűszer és csemegeárunk legjobb minőségben
ÉLES fűszer és csemege üzletében

A Capsa és a Palota között...

(București.) A Capsa és a királyi palota között volt, van és marad a nagy Bucurestinek az a kis szöglete, mely 12—1 és 7—9 között mindazt visszatükrözi, ami ebben a városban él, nevet és szenved. Ezen a kis darab aszfalton színek tengere, illatok felhője, erotika és szenvedély vihara tombol: Egy külön világ. Veszélyes, csábító aszfaltszöglet. Itt összekeveredik a nap szenzációit kínáló rikkancsok üvöltése a testén kívül semmi mást sem kínáló leányok kacagásával, itt összeelegyedik a benzin könyörtelen szaga a Coty és Honbigan mesterségesen természetes illatával, itt suhan el az autók fényes üvege mögött a nagy emberek és a szép asszonyok profilja, megreng az aszfalt a katonák kemény lépései alatt és megreszket a hölgyek rugalmas járásától, akik 15 centiméter magas sarkaikon ég és föld között lebegnek, itt kékbe játszik a piros fény és zöldbe a sárga, gyületté változik a szerelem és szerelemmé az undor, itt minden játszik mindennel, itt tombol, csábit hiv az Élet, itt a Capsa és a Palota között.. Itt a nagyváros, minden csábító bűbájával, elbűvölő, bájoló csábításával. Ezen az aszfalton elvész az egyén, felolvad az összességbe, mely csevegve, beszélve, kiáltva, üvöltve görög tovább. Mint az autó a sejtben, mint a sejt a testben. Ennek a testnek szeme a vakító fényszóró, érverése a rendőr sipjele, beszéde a fékek sivitása. Az autók gummijától simára csiszolt aszfalt ennek a világnak tükre. A Capsa és a Palota között...

Szegénynek—gazdagnak, fiatalnak—öregnek, szépnek—csunyának találkahelye. Az uccai árus épp oly hévvel, kintartással kínálja olcsó vacakjait, mint az az előkelő ékszerész. akinek kirakatát elállja, drága gyémántjait. Suhog a selyem csodás asszonyi testeken és tesped a rongy üszkös végtagokon. Égnek a szivarok és égnek a szemek, simulnak a nők és taszitanak a könyökök, rohannak az emberek céltalan cél felé. Itt a Capsa és a Palota között...

Itt káprázik el a szegények szeme a kirakatok gazdag-

CONSUM könyvével szigoruan kirakati készpénz áron, felár nélkül vásárolhat

SZÉKELY divatruházában, a színházzal szemben.

Mindennemű parafa- és fadugók, valamint pincészeti cikkek raktára

S Z E R D E R I T

S. A. pt. Com. de Art. de plută și chimicale

Parafa és vegyszertári cikkek rt. Arad. bul. Carol 63. Vis-a-vis Bca Nat,

Kül és belföldi kozmetikai és piperekülönlegességek állandó raktára

„Elit“ illatszertár

Arad, Fischer Eliz-palota

ságán, itt nyulnak a kezek, hogy vegyenek és nyilnak a kegyek, hogy adjanak. Itt a szenvedésből öröm lesz s az örömből szenvedés: itt az ellentétek birodalmában.

Mert ez az. Az ellentétek világa. Sehoh a világon nincsen párja. Itt á'lt a Capsa sarkán egykoron I. C. Bratianu és mellette tekintet nélkül és tekintélyt nem ismerve ordították, hogy három „pól“ az olesó harisnya tucátja. Itt eszik az édességeket puha karszékben és nyelik az élet keserűségét tántorgó lábón. Itt szürcsölik szalmaszálon a hideg nedvet és itt vacognak a nedves hidegtől. itt szórják a pénzt és keresik hiában. Ezen a tükrös aszfalton békésen haladnak egymás mellett gazdagság és nyomor, szerencse és szerencsétlenség, szépség és rutság, kéj és szenvedés. Itt esznek és éheznek, isznak és szomjaznak, itt sétál az előkelőség és tüntet a prostituáció, nyomorból erény lesz és erényből nyomor. Itt születnek fenséges eszmék és itt adják el az Eszmét. Itt rohan Élet, mely mindenén átgázol, pirosan és kéken, parfümön és benzinen, boldogon és boldogtalanon, itt ezen a 300 méternyi aszfalton a Capsa és a Palota között!...

M. M.

Meghívó a

Leszámítolóbank Részvtárs. Timișoara

1934 május 23-án déli 1 órakor az intézet helyiségében megtartandó XVIII-ik rendes közgyűlésére.

N a p i r e n d :

1. Az igazgatóság évi jelentése, az 1933. évi mérleg előterjesztése és az igazgatóság indítványa a nyereség felosztása iránt.

2. A felügyelőbizottság jelentése az igazgatóság által előterjesztett mérleg, valamint a nyereség felosztására vonatkozó indítványa tárgyában.

3. Határozathozatal a nyereség felosztása iránti indítvány felett.

4. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.

5. Az igazgatóság előterjesztése az alapszabályok módosítására vonatkozólag.

6. Az igazgatósági tagok választása az alapszabályok 22., 23. és 25. §§ sai értelmében.

7. A felügyelőbizottság választása az alapszabályok 32. §-a értelmében és tiszteletdíjak megállapítása az 1934. évre.

Mindazon részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, részvényeiket legkésőbb 1934 május 20-ig bezárólag tartoznak az intézet pénztáránál letétbe helyezni. A megvizsgált mérleg, valamint a felügyelőbizottság vonatkozó jelentése 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében a t. részvényesek rendelkezésére áll.

1934 május 12.

Az igazgatóság

A kulturfilm feladatai

(Arad.) Az egész világ moziszakértőit és vezető kormányfőit élénken foglalkoztatja az utóbbi időben a kulturfilm problémája. A film nevelő és elnevelő hatása mind jobban plauzibilissé válik es elengedhetetlen szükségyszerűség már a filmet a népnevelés szolgálatába állítani.

Eddig is voltak kulturfilmek, melyeknek célja valamilyen tudomány vagy tudás népszerűsítése volt. Bemutatták különös rovarok életét, távoli földrészek tájait és falvait, primitív-népek életét és foglalkozását. Meg hasonlókot. A kulturfilmeket tudósok bevonásával készítették olyan elvek alapján, amelyekkel ezek könyveiket írták és a katedráról beszéltek. Az eredmény rendszerint az élettől és a jelentől távolálló problémák „vetített képekkel kísért” előadása volt, sokszor egészen érdekes, de legtöbbször a közönség nagyrésztének idegen valami. Kevésnek volt sikere.

A kulturfilmnek, ha közönséget akar hódítani magának, ha népnevelő feladatát be akarja tölteni, egészen új utakon kell haladnia. Ellenkező esetben a kötelező vasárnapi kulturműsor elriasztja a népet a mozitól. Az új kulturfilm a mai élethez és a néphez közelálló témákkal arathat sikert. Ha nem Afrikát és az eszkimókat, hanem a mi hegyeinket, erdőinket, a mőcokat és a székelyeket mutatja be. Népszokás, népviselet, földrajz és történelem lehet a kulturfilm tárgya és a mai ember munkája. Utépités, gyár, hidverés, bánya és gazdaság érdeklik a közönséget, jobban, mint a négerrek tánca és a zsiráfok rohanása.

A kulturfilm előállítóinak azonban sohasem szabad megfeledkezni arról, hogy a film hatástkeltő eszköze nem az egyszerű kép, hanem az élet, a cselekmény, a feszültség. Cselekmény nélkül egyetlen kulturfilm sem szabad felvenni. A mese érdekessége kösse le a néző figyelmét és akkor nem marad megfigyeletlenül egyetlen bemutatott mozdulat sem. A történelmi film különösen alkalmas érdekes cselekmények feldolgozására, de nem szabad hiányozni a történéseknek a mai élet jelenségeit bemutató filmekről sem. Minél érdekesebb és izgalmasabb lesz a film cselekménye, annál nagyobb lesz kulturális hatása. Nagy feladat, de nem keresztülvihetetlen. Aki a kulturfilmeket olyan érdekessé tudja tenni, mint egy detektívdrámát, a világ legnagyobb pedagógusa lesz.

F. Podracky

Timișoara Gyárváros,
Coronini-tér 20. Tel. 206

Butoráruházában csak jóminőségű, finom vonalú butort, elsőrendű kárpitózást vásárol fentemlítettékhez aránylag a legolcsóbb országunkban. Csak rendkívüli teljesítmények vezethetnek ilyen eredményhez.

HIRDESSEN
az „ERDÉLYI ÉLET“-ben!

Az új generáció.

Románia fiatal költői

(Cluj). A román nép szellemi életét ma az öncéluság jellemzi. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy védővámot kívánnának a külföldi szellemi termékekkel szemben. Nem mondják azt, hogy más népektől nem akarnak tanulni, de a szolgai utánzást kerülik és eszközt keresnek a maguk szellemi kincseinek feltárására. Ezt kívánta Iorga már husz évvel ezelőtt és ő volt az első, aki felhívta az írók figyelmét a falu és a parasztság kulturjelentőségére. Ma már a román irodalom elfogadta Iorga Mikiós elveit és a háboru vérzivatarában megtisztulva nem kevésbé önállóan küzd Európa értékeléséért, mint a többi országok költészete.

Románia irodalma is a belső fejlődésre törekszik és úgyesen köti szövetségbe ennek érdekében a tradíciót a modern felfogással. Emellett erélyesen küzdenek a harsogó szócsavarok és költői szörnyek ellen, akik természetesen itt sem hiányoznak. A román költészet legjellemzőbb vonásai ma is a népdalok termékeny talajában gyökereznek, melynek fontosságát magasra értékelik. A népköltészetből származnak a román líra legjobb erői. A román embernek általában nagy érzéke van a népművészet iránt s ez rányomja bélyegét az irodalomra is. A prózában és a drámában is sűrűn találkozunk népies hatásokkal, de legszembeötlőbb és lenyűgözőbb ez a felfogás a lírikusoknál. A harmincas és ötvenes évek közötti életkorú költőnemzedék ma is a halhatatlan Eminescu hatása alatt van, de a középeurópai és nyugati szellem átvétele mellett mindenkor igyekszik szeretett hazájának hangja, saját népének prófétája lenni. Az új költőknek nincs külön iskolájuk, inkább csak csoportjaik, amelyek a maguk külön útján haladnak. Vannak egészen különálló egyéniségek, mint Baconvia, aki a román kisváros, az ősz és a gyász költője. A halál előérzete jellemzi hangulatainak egyszínű álomszerűségét.

Egészen más Arghezi Tudor lírája és prózája, mely a

Steyer és más gyártmányu használt autók minden elfogadható árban eladók.

„INDUSTRIA-ECONOMIA“ R. T. Timișoara

strada Bratianu 3.

Értékes ajándékokat, arany, ezüst és aragonit tárgyakat és vásztekban olcsó árban vásárolhat

Hartmann Kálmán

ékszerész-nél Arad
Minorita palota. —

mai román költészet legjelentősebb értéke. Űde és tiszta verseit Paul Valéry legszebb költeményei mellé lehet állítani. Sokból ujklasszikus világnézet sugárzik, másokból a föld misztikuma. Argezi az egész nemzedék vezére. Sokoldalúsága egyenesen megdöbbentő. Klasszikus verseken kívül olyan prózát ír, amely teli van erővel és finomsággal. Minden költeményéből a román föld szaga árad. A kiváló vezér mellett a következő lírikusok tűnnek fel: Maniu Adrian, Crainic Nichifor, Pillat Ion, Blaga Lucian, Voiculescu V., Vinea Ion és Nenitescu Stefan. Valamennyien kialakult egyéniségek már. *Nenitescu* Pindor, Hölderlin és Rilke utódja a román irodalom területén és költeményeiben a ki nem mondott szavak nyilatkoznak meg. *Maniu* Adrian a maga nemében egyedülálló lírát fejlesztett ki, mely sohasem elvont, mindég közel marad a földhöz, erdők és mezők illata száll belőle. Érdeme az is, hogy a sokáig mellőzött anekdotát ismét feltámasztotta verseiben. *Crainic* Nichifor 1921 óta adja ki a „Gândirea“ (A gondolat) című folyóiratot, mely köré Románia legjobb írói tömörülnek. Nemcsak a kultura propagálója, hanem az ájtatosság költője is a román társadalomban. *Pillat* a külföldi szellem közvetítője, a hangok és a szívek nagy kedvelője, őt nem annyira a gondolat, mint inkább a szó érdekli. Imádja a nyelvet, melyet szakértelemmel és áhitattal kezel. *Blaga* Lucian költeményeiben és drámáiban misztikusként mutatkozik be, aki Momberthez és Nietzschehez áll legközelebb. Nyugateurópa szellemének megértője, de nem olvad fel benne, mindig megőrzi eredetiségét.

Az itt felsorolt költőkön kívül vannak még fiataljai is a román irodalomnak, azonban ezeknek egyénisége még nem alakult ki teljesen. Azonban ők is új utakat keresnek, mint az egész fejlődő román irodalom, mely ma már egészen külön szintet jelent Európában.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a „Solvo“ pirula, dr. Földes Béla gyógyszer-tára, Arad.

Évtizedek alatt szerzett országos hírnév garanta ja, hogy a legegészségesebb, legjobb kivitelű férfi és női cipők készülnek megrendelésre

V á r h o l L á s z l ó

cipőkészítő üzemében.
Arad, strada Bratiann

Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET“-ben!

Az Erdélyi Élet

**filléres világméretű útjára viszi
előfizetőit — 2034-ben**

(Folytatás)

Két órával utóbb, szárnyas szállodánk már hatezer méter magasságban, három-négyszáz kilométeres sebességgel vágja magát az Atlanti-óceán viharfelhőin keresztül, New-York felé, míg mi elegáns társaság közepette a télikertben teázunk. Husz óra sem telik belé s már alattunk New-York felhőkarcoló-erdeje. Száz esztendő alatt — mondhatni — nem változott lényegesen ez a város, hacsak abban nem, hogy elképzelhetetlenül megnagyobbodott, lakosainak száma harminc millió s a három-négyszázemeletes felhőkotrók között, amerre néz az ember, hidak, viaduktok futnak keresztül-kasul a levegőben. Szédítő közlekedés hid alatt és hid felett, a házak tetején és a levegőben! Szinte örülünk, hogy elfoglalhatjuk helyünket az Alaskába induló expressz-repülőgépen.

Hatszor fordul körül az óra nagymutatója: és Nomeban a sarki jégtankautó járatok kiindulópontjába érkeztünk. Ravasz masinák ezek a járművek: félig tankok, félig hajók, fürgén mászkálnak át a legmeredekebb jégtorlaszokon, ahol pedig tengerbe szakad a jég, vigan usznak tovább a legközelebbi jégmezőig. Éjjel kelünk utra! Zótyogós, kényelmetlen az utazás, de tündéribb látványt képzelni sem lehet, mint körülöttünk az éles reflektorfényben topáz- és ametisztoszínben szikrázó, kristálytisza jégsziklákat, melyekre fűlsiketítő robajjal és kegyetlenül rázva kapaszkodik fel potrohos acélhernyónk, felettünk pedig a csillagos égbolton felragyogó sarkifényt, mely káprázatos színes függöny képében lebben élénk. Kerek hetven óráig tartott, míg elvergődtünk a Sark helyén épített roppant mesterséges acélszigeter. Itt egy jól felszerelt dining roomban némi frissítőt kebeleztünk be, repülőgépen tértünk vissza Nomeba.

Utunkat most vonaton folytatjuk tovább — Ázsiába. Az olvasó természetesen megint csodálkozik, de sietve eláruljuk, hogy a fotoexpressz ezuttal a Bering-szoros alatti alaguton keresztül éri el az ázsiai kontinenst. És kétszáz méternyire a Bering-tenger alatt, a villámsebességgel nyargaló vonat lakosztályában, elgondolkozhatunk raita, hogy alig egy hete, hogy elhagytuk Romániát s megjártuk az Északi Sarkot, most pedig már Kamcsatka felé száguldunk...

Festőművészek figyelmébe. Az aradi AGGE reklám-vállalat kiállítási termel kedvező feltételek mellett bérelhetők.

Petropavlovszkban (Kamcsatka) ismét repülőhajóra szállunk, mely India felé röpit. Kalkuttában végigélvezünk néhány tarka exotikus ünnepséget, majd az utazás rendező-sége nagy torpedó-autóbuszokon kiszállit bennünket a Himalája hegységbe, hogy végigélvezhessük utunk egyik fénypontját: kirándulást a világ legmagasabb hegyére, a Mount-Everestre, légmentesen zárt szakaszokkal ellátott, elektromágneses hegyivasuton.

Felejthetetlen látvány! Minden méter emelkedésnél megkapóbban bontakozik ki a Himalája lenyüggőzően vad és fenséges panorámája. A vasuti pálya mentén, embernemjárta magasságban, emlékoszlopok, a világ legmagasabb hegyének ostromában hősi halált halt kutatók emlékezetére... A végállomáson, 8860 m. szédületes magasságban gyönyörű szállóépület pályaudvarrá kiképzett előcsarnokába fut be a vonatunk. Itt még egy külön élmény várakozik ránk: végignézzük az indus hegyilakók zenés pantomimjét, melynek tárgya az, hogyan veri vissza a Himalája szelleme az ember ostromát, később azonban hogyan hódol be neki.

Eddig csak szárazföldön, tenger alatt és a levegőben utaztunk, most pedig alkalunk nyílt megismerni a XXI. század tengeri közeledését. Kalkuttából óriási siklóhajó röpit bennünket tova az Indiai-óceán és 100—120 km-es sebességgel haladva, alig három nap mulva, már a keletafrikai Szomáli földön, Djibuti kikötőjében érünk partot. Exotikus látványosságokban, pompás kirándulásokban itt sem volt hiány, de most már sietnünk kell, mert a második hétnek is nyakára hágtunk s még egy egész világrész van előttünk hazáig. Ma még elképzelhetetlen, de száz év mulva magától értetődő, hogy itt a legsötétebb Afrikában pompásabb gépkocsitak huzódnak, mint ma Európa legközepén. S ezeken a vonalzóval huzott, nyilegyenes utakon háromszáz kilométeres sebességgel vágatnak a szivaralaku, légcsavaras autók Timbuktuig, ahonnan ötven-hatvan méter hosszú és nyolc-tíz méter magas óceánjáró szerű autobuszok szállítanak bennünket a Szaharán keresztül Tanger irányába.

Itt már vár ránk utazásunk utolsó, nagyszabású attrakciója: látogatás az Atlantis-romokhoz. Pár éve bukkantak a Gibraltári szoros és az Azori szigetek között, 500 m. mély-

Tavaszi angol és francia divatlapok érkeztek a „REVÜ” SZALONBA

CSONT

elsőrendü uriszabósága, ARAD, Str. Eminescu 15.

Fejfájás ellen Rozsnyay fejpasztilla
ROZSNYAY gyógyszerár, Arad

ségben az első maradványokra, és az akadályokat nem ismerő kutatók és globetrotterek azonnal ellepték a tenger fenekét. FÜRGE siklóhajók röpitettek bennünket a kutatások színhelyére, ahol hatalmas csonka kapualaku buvár-páncelharangokban ereszkedünk a mélybe. Az ujnyi vastag átlátszó kvarcbeton ablakokon át kísérteties látvány a roppant épületek, óriási templomromok, egymás hegyén hátán fekvő, művészi faragású oszlopok tömkelege, a rombadőlt utcák, a halott házak, melyek ablakain most furcsa világító halak és más tengeri állatok surrannak ki és be. Mintha csak az imént történt volna a katasztrófa!...

Hanem ezzel jóformán be is fejeződött kirándulásunk. Vasuton kezdtük s azzal is végezzük. Tangerből a Gibraltári-szoroson épített gát tetején robogunk Madrid felé s onnan Aradra. Három hét alatt körülutaztuk a világot, az Északi Sarktól a trópusokig, a Himalája csucsától az Atlanti-óceán fenekéig...

Az Erdélyi Élet Seifersteiner Salamonja nyilatkozik a magas telefondijáról

— O telefondijáról sok szó esik mostanában. O szakértük azon tanakodnak, mit is kéne csinálni, hodj ne csükkenjen foletonosan o telefonelűfizetük száma. O megszokott kitünő dohánnyal megtümküdve o pipámat, már mondom is o szokásos odomát:

O Jozsli Krümpbeintül megkérdezte edjszer edj ismerüse:

— Mondja, hodj lehet o nyul husát o legbiztosabban frissen tortoni?

— Edjszerő, — felelte o Krümpbein — nem szobod lenyuzni a bürét.

— Hanem?

— Hanem o vadász oraknak ugyahogy van, szöröstül-böröstül futni küll hadjni o nyulat!

Cince-conce, o telefonelűfizetőknél is ez o teendü, nem szobod lenyuzni még o — bürüket is ozzol o mogos tarifával és nem lesz semmi baj!

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Tavaszi öltönyök és kabátok.** **Trench-coat.** Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény. Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel, Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

Ruháimat **Hoszpodárhoz** küldöm átfelesteni,

vegyileg tisztítani
A R A D

strada Stroiescu

strada Eminescu

Kifordult a városok gyomra

május első felében

Mépvándorlás volt május első felében. Ezer és ezer lakás cserélt gazdát Erdélyben.

Vannak, akik azt mondják, hogy a nyugtalanság hajtja az embereket erre a kellemetlen és kényelmetlen vándorlásra. *változásra vágyakoznak* az emberek. Azért hagyják ott régi lakásukat, hogy ujba költözhessenek. Dehát ezek csak olyan felületes megállapítások, amelyekben alig-alig van igazság, az emberek csakugyan változásra vágyódnak, de nem egy butorszállító kocsijáéig, sőt nem is egy kisebb és zsufoltabb lakásjáéig. Az emberek másféle változásra vágyódnak. Olyanra, amely szabadabbá tenné őket és tágasabb, olcsóbb, egészségesebb hajlékot juttatna nekik. Nemigen akad olyan ember, aki szívesen otthagyná megszokott lakását és az uccára vinné nyomoruságát.

A költözködés mindig kényszerűség. Vagy anyagi kényszerűség, mert a régi lakás bére már elviselhetetlen az özszezsugorodott jövedelemhez, bérhez vagy fizetéshez képest, vagy kényszerűség azért, mely az új munkahely messze esik a lakástól, leginkább kényszerűség pedig akkor, amikor kilakoltató végzést függesztenek a lakás ajtajára. A májusi költözködés tekintélyes részt ilyen kilakoltató végzés indítja el. A sok-sokezer lakós közül nagyon-nagyon kevés — talán egy sem — lehet olyan, aki nagyobb, tágasabb, jobb lakásba költözködik. Még kevesebb az olyan, aki újra berendezkedik friss butorokkal, fölcserélvén a régi butorokat a régi lakással együtt. Ezzel szemben ezrével akadnak olyanok, akik jobb, tágasabb lakásukat kénytelenek otthagyni, hogy szűkebb, rosszabb, olcsó lakásba költözzenek, mert már nem bírják a réginek a terhét. És hányan, de hányan akadnak olyanok, akik régi, kedves megszokott butordarabjaiktól és nemcsak megszokott lakásuktól bucsuztak május első felében, hogy az eladott butorok árából teljék a kénytelen költözködésre.

Ezer és ezer olyan család akad a nagy népvándorlásban, amelyek összeköltözködnek. Hány család nyugalma ért véget május elsejével és kezdődött el a perpatvarok hosszú sorozata a közös konyha sivár tüzhelye körül.

Bizony-bizony, nem az oktalan nyugtalanság, nem is a változás után való vágy mozditja ki a régi lakókat régi lakásukból, hanem a szomorú kénytelenség, amely kényortelenül zuzza össze az idillikus polgári családi fészket a munkások mindig is szomorú és sivár hajlékával együtt.

Május első felében végigvonult a városok uccáin a nyomoruság szomorú menete, mintha a városok gyomra fordulna kifelé és megmutatná, mi van belül. Rozzant butorok és roskatag életek kerültek ki az uccára, mert a megindult karaván szomorú tömegében ezren és ezren akadtak olyanok is, akinek nem volt hová költözködniök. És ugyanakkor minden városban száz és száz lakás áll üresen...

Mindenről mindenkinek

Egy öreg könyvmoly emlékei a történelem, irodalom, művészet és a humor örökéletű birodalmából. Az „Erdélyi Élet” eredeti rovata

Csökken a születések száma

Szerencsétlensége, veszedelme az egyke a kulturának

A falvakban nem ismerik a Malthus-féle elméletet és akkor, amikor a gyerekek elmaradnak, a világról és az életből, nem tudományos elvek szerint és nem egy propaganda hatása alatt, hanem ösztönösen járnak el az emberek, amikor gondoskodnak arról, hogy ne legyen gyerek.

Ez az ösztönösség ellenkezik a legősibb és legemberibb ösztönnel,

azzal az emberi vággyal, amely utódot akar, amely folytatni akarja a végtelen láncot a múlt és a jövő között. Az ösztönösség tehát természetellenes. Még sem mondható mesterségesnek vagy éppen mesterkéltnak, mert egy másik ösztön, a létfenntartásnak az ösztöne dolgozik itt amely erősebb mint fajfenntartás ösztöne.

A létfenntartást az az ember, aki már bizonyos jómódban él, tehát bizonyos kulturális fokot elért, csak úgy tudja elképzelni, hogy igényeit kielégíthesse. Ezért van az, hogy

éppen a vagyonos családokban vagy nincsen gyerek vagy csak egy van.

Legfeljebb kettő. A szegény zselléreknél, napszámosoknál pedig azért van több gyerek, mert a több gyerek ezekben a családokban nem jelenti az életigények redukálását, hanem ellenkezőleg több életigény kielégítéséhez adhat módot, mert

a primitív életű embernél a gyerek érték, munkaerő.

A napszámos családok nyolc-tíz gyereke nem jelent nagyobb megterhelést ezekben a háztartásokban, hiszen a gyerekekről alig történik valami gondoskodás, az élelmezése alig kerül valamibe, a ruházódása szinte semmi költséget nem okoz és a gyereket már hatesztendő korában munkára lehet fogni. Ezekben a familiákban tenyésztik a munkaerőt, úgy amint valamikor a délamerikai ültetvényeken gondosan vigyáztak a gazdák arra, hogy a néger rabszolgáknak legyen gyerekük.

Ezek mind régi ismert tények és egészen felesleges unalmaskodás volna ismertetni azokat a magyarázatokat, amelyekkel

már évtizedek óta kísérik ez egykerendszer térhódítását. Arról is felesleges volna beszélni, hogy

az egykerendszer mennyire veszedelmes és mennyire aláássa a család alapjait.

Az pedig már az orvosok dolga volna, hogy megmagyarázzák azokat a veszedelmeket, amelyek az egykerendszerben az anyát, az anya életét fenyegetik.

Az ótestamentumi áldás azt parancsolja, hogy „sokasodjatok és szaporodjatok“. Az ótestamentumi törvény nemcsak vallási, hanem állami törvény is volt és az államnak, a közösségnek életérdeke az, hogy a népesség ne csökkenjen, hanem növekedjék. Az állami érdek tiltakozik az egykerendszer ellen és ezért állami feladat az egykerendszer elleni harc. Mussolini ezt a harcot meg is próbálta, pedig az olasz talán a legszaporább európai népfaj és ha már Olaszországban is különleges intézkedésekre és prémiumokra van szükség, akkor ez azt bizonyítja, hogy az olasz szaporaság is megtörik azokon a nehézségeken, amelyeket a gazdasági helyzet teremt. Ezzel eljutottunk a régi nótaához.

Az egyke szerencsétlensége, a kulturának egyik veszedelme és ennek a szerencsétlenségnek oka épp úgy a beteg gazdasági viszonyokban keresendő, mint annak a sok más veszedelemnek a megindítója, amely ma az emberi kulturát fenyegeti.

A gazdasági struktúrában kell valami hibának lenni. Az életigények emelkedésében és abban a lehetetlenségben, amelylyel az életigények kielégítése ma összeütközik. Valami értelme van annak, hogy a huszholdas gazda, aki a husz holdján alig tud megélni, nem akar négy-öt gyereket, mert kiszámítja azt, hogy ha a földje négy-öt darabra aprózódik széjjel, akkor egyik gyermekének sem lesz megélhetése.

Az egyke a faj fentartásának eltorzulása.

A fajfentartás ösztöne dolgozik akkor is, amikor az ősi ösztöntől hajtott ember önmagával ellenkezésbe jutva, a gyerek ellen, az élet ellen harcol.

Egy gyereket akar, mert annak az egy gyereknek nyugodt és biztos életet szeretne szerezni, Az egy gyerek jó életéért feláldozza a többi gyereket.

Modern Moloch-imádás ez. Már annyiszor mondták azt, hogy a pénz a modern kor Molochja, hogy frázisnak érezzük és nem hisszük el. A frázisokban csalódtunk és akkor sem tudjuk elhinni a frázist, ha igazság van a mélyén. Azt már tudjuk,

hogy a pénz nem ura az életünknek, hanem csak eszköze,

de nem tudunk valami olyan módot találni, amellyel ezt az eszközt jól tudják használni. Ezen mulik az egész. A pénzen, a tőkén, a munkán, a tőkének és a munkának egymáshoz való vi-

szonya, a termelő javak felhasználásán és a termelt értékek felosztásán. Ha ezeket valamiképen rendbe tudnánk hozni, akkor akadémikus értékű statisztikával és egészen meddő sóhajtozásokkal vagy épp olyan meddő jutalmazásokkal a több gyerek jelszavát propagálni.

A gyerekek természetesség és *a természet parancsolja a gyereket*. Az ember csak akkor mond le a gyerekről, amikor ellenállhatatlan kényszer hatása alatt le kell küzdenie a maga ősi természetét, mikor a fajfentartás ösztöne nyomja el vagy amikor a gazdasági nyomás a fajfentartás ösztönét eltorzítja.

Az egyike még sokáig csapás lesz, mindaddig, amíg nem tudjuk újra berendezni az egész életünket. Mindaddig, amíg nem tudunk új alapokat teremteni egész társadalmi bázisának, a családnak.

Szakértők véleménye:

A timișoari Capitol tetőbeomlásáért első-sorban az Arad—budapesti Steiner József építészvállalatot terheli felelősség. — Beszél-lik: egy kolumbácsi légy szállt a mozi tetejére, — ez okozta a katasztrófát. — Timișoara közönsége felháborodva tárgyalja ezt a panamaszagu építkezést és élénk figyelemmel kíséri a vizsgálatot. — Szomorú körséta a Capitol-mozi nézőterének romhalmazán.

Timișoara. A Capitol-mozi katasztrófális tetőbeomlása hihetetlen megdöbbenést keltett a szakemberek és a nagyközönség körében egyaránt. Elképzelni is lehetetlen, hogy milyen nagyarányú tömegkatasztrófa következett volna be, ha a kritikus időben az előadás nézőközönsége nem a kerti-helyiséget, hanem a belső nézőteret tölti meg zsufoolásig. A szakértői szemle után az Erdélyi Élet munkatársa felkereste a moziépületet és Volenti főgépész kalauzolásával megtekintette a romhalmazzá vált nézőteret.

Első utunk az épen maradt gépházba vezetett, a vetítőnyíláson át a nézőteret felülről lehetett áttekinteni. Innen ijesztő képet nyújt a beomlott tető és annak még levegőben lógo része, a levegőbe meredő tetőgerendák, elszakadt vas-
kapcsok fenyegetően merednek a kétemeletnyi magasságban. Még az épen maradt tetősszerkezeti rész is veszélyesnek látszik, a bonyolult faszerkezet kiálló részei ijesztő látványt nyújtanak. A beomlás idejében olyan hatalmas porfelhő keletkezett, hogy ujnyi vastagon lepte be a gépház hatalmas vetítőkészülékeit és a gramofonhangversenynél felhasznált lemezeket még ma is vastagon fedi a por. A néző-

tér belső része jobban látszik a színpad deszkáiról. Az egész nézőtér inkább háborus képre emlékeztet s az elegáns belső dekorációhoz szokott ember inkább hasonlitaná bombázott romhalmazhoz, mint színház nézőtérhez. A lehulló tetőszerkezetet és vakolattörmelék olyan irtózatos erővel zuhant a széksorokra, hogy azokat pozdorjává zuzta. Mindössze három-négy széksor maradt épen, de ezeket is összekarcolta a súlyos törmelékanyag. Az erkélyek egy részét teljesen betemette a lehullott menyezet és tető,

ha itt emberek ültek volna, kivétel nélkül mindnyájukat véres péppé lapította volna a katasztrófa.

Az oldalfalokról még most is hatalmas tetőrészek lógnak le és fenyegetően behajolnak a nézőtér felé. A zuhanás által keletkezett irtózatos légnyomás kifeszítette a folyósokra nyíló ajtókat és szilánkokká törte a világítótesteket. A nézőtér elegáns parkettája összezuzódott, több ujjnyi magasságban kőpor és darabos törmelék fedi. A nézőtér kellős közepén hatalmas gerendák, vaskapcsok és vasgerendarészek merednek a levegőbe, az elszakadt villanyhálózat kábelcsöveivel együtt összekuszáltan hever a romok között. Legsúlyosabb a rombolás az elsősorban, itt leomló tető a gipszdiszítéseket is magával rántotta, gerezdekre lapította a székeket és mintegy másfél méret magasságban borítja be a padlót.

Minden a pusztulás szomorú képét nyújtja és a monumentális tetőrészek beomlott halmaza egy szörnyű tömegkatasztrófa sötét árnyékát vetíti a nézők elé. A festői romhalmaz fölött a májusi nap süt be és önkénytelenül arra kell gondolnunk, hogy az itt ülő emberek közül hányan nem láthatták volna többé a napvilágot...

Érdeklő talán...

Timişoara közönségét még ma is izgalomban tartja a hét szomorú szenzációja, a Capitol-mozgó katasztrófája. A közvagyont ért hatalmas károsodáson kívül a borzalmas tömegkatasztrófa lehetőleg óriási fölháborodást keltett az egész városban és a közvélemény a legerősebben követeli a felelősség megállapítását. Nem akarunk a hivatalos vizsgálatok eredménye elé vágni, de azt már most megállapíthatjuk, hogy a katasztrófát ismét az adófizetők sovány zsebe fogja megérezni. Benfentesek ugyanis azt rebesgetik, hogy a tetőszerkezet újjáépítése 4–5 millióba fog kerülni. De az is lehet, hogy 6 millióba. Elvégre ilyen csekélyiségekre nem nézünk...

* * *

A Hezamir dalárda zsufolt ház előtt tartotta hangversenyét a színházban. A Hazamir ez alkalommal megismételte nagyszerű belgrádi programját. A gazdag műsor a legkiválóbb héber dalköltők művei képezték és a dalárda ismét

tanuságot tett életképességéről és fejlett művészi nivójáról, élén *Fischer* Samuval, a kitűnő karnaggyal. *Folund* Leo művészi zongorakiséretének ragyogó virtuozitása hatalmas tapsorkánt váltott ki, *Spitzer* Rózsi lugosi énekesnő bemutatkozása nagy sikert aratott, ugyszintén melegen honorálták *Katz* Salamon és *Weisz* Jenő főkántorok szólószámait

* * *

Izgalmakban bővelkedő tárgyaláson foglalkozott a timișoarai törvényszék egy volt szállodatulajdonos és felesége zsarolási bűnperéről. A házaspárt mintegy másfél évvel ez előtt az egyik neves és közbecsülésnek örvendő timișoarai orvos kezelte vérhaj megbetegedésében, amikor egyszerre azzal állottak elő, hogy fizessen az orvos nekik 30.000 leit, mert ellenkező esetben elhíresztelik a városban, hogy az orvos salvarsan-injekciók helyett közönséges vizet használt a kezelési folyamán. A felháborodott orvos bíróság elé állította a zsaroló házaspárt, akik neve már egyébként is gyakran szerepelt a bűnügyi krónikákban. Közben azonban a házaspár írásban bocsánatot kért a megvádolt orvostól, aki visszavonta a bűnvádi feljelentést, de az ügyész átvette hivatalból a vádat. A legutóbbi tárgyaláson a törvényszék a magánvád hiánya miatt felmentette a zsaroló házaspárt, de az ügyész fellebbezést jelentett be. Így most a tábla elé fog kerülni ez a különös zsarolási manőver, amely annak idején óriási felháborodást keített az egész városban.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Május 20-án kezdi vendégjátékát Timișoarán a cluji román opera. A pompás műsoron Tannhäuser, Romeo és Julia, Parasztbecsület, Bajazzók és vadászfuvola operák szerepelnek. Az operaegyüttes teljes művészi és műszaki személyzetével látogat el Timișoarára s így érthető, hogy a város zenekedvelő publikuma örömmel várja ezt a néhány kivételes művészi élményt nyújtó napot.

* * *

A Capitol-mozgó tetőbeomlásával kapcsolatosan fölmerült az a terv is, hogy a város ideiglenesen a színházépületben fog mozit berendezni. Eltekintve a színház magasabbrendű kulturális feladataitól, a város nem engedheti meg magának azt a könnyelműséget, hogy az adózók keserves filléreire felépített méregdrága színházépület berendezését a mozilátogató közönség napi három előadás által megrongálja. Hinni akarjuk, hogy ez a terv csak fantázia szüleménye marad.

**Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek
VOJTEK gyógyszerertárban**

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Dalol a szívem.

Jan Kiepura neve új klasszist, új irányt jelent a hangosfilm-operett történetében. A valódi énekes filmek kezdetét és legtökéletesebb beteljesülését hozta. Azonkívül valami ellenállhatatlan életörömet és vidámságot, ami az ócska és hamis szentimentalizmus helyére lépett. Domináló eleme a dal, mely büszkén és könnyedén szárnyal a fiatal énekes torkából és megremegetti a közönségnek nemcsak dobhártyáját, de szívét is. Ezért találó az új film címe, mert a szívből jövő dal szívhez szól és visszhangot fakaszt benne. Íme a siker titka, amelyen annyit tanakodnak a szakemberek és amelyet oly ritkán sikerül megtalálniok. Az új Kiepura-film összes elődjét felülmulja ebben a zsánerben. Ennek oka pedig kitűnő szövegkönyve, nagyszerű rendezése és a kiváló szereplőgárda, melyet sorompóba állítottak.

A „Dalol a szívem“ szövege nem sablonos operettéma. Nincsen benne sok szerelem és romantika. De hősköltemény a mai életből. Egy kicsiny, de tehetséges operatársulatról szól a mese. A jóhangu művészek, akik között a legjobb a fiatal tenorista, vándoréletre kényszerülnek, mert egyetlen kószínház sem szerződteti őket. A montecarloi opera minden reményök. Utolsó garasokkal oda utaznak, hogy szerződést erőszakoljanak ki maguknak. Ez azonban a legnehezebb. Sok veszedelem fenyegeti őket, sok kalandon kell átesniök, sokat csalódnak, míg végre igazgatójuknak, a kis Rosénak (Paul Kemp) kitűnő ötlete támad, mely azután be is válik. Az ötletek jellemzik egyébként az egész szövegkönyvet és a rendezést. A cselekmény vezetésének változatossága, a minduntalan jelentkező újabb bonyodalmak bohózatos gyorsaságúvá teszik az operett meséjét, azonban a szerző nem feledkezik meg soha arról, hogy kellő alkalmat nyújtson énekszámok beiktatására. Az énekek nem akasztják meg a cselekmény menetét és míg fülünk elmerül azok hallgatásában, szemünk is kap mindig látnivalót,

A rendező ott fogta meg a dolgot, ahol eddig egyetlen filmrendező sem. Az operett játékos hangulatát filmtrükkökkel éri el. Sokszor nem törődik a valószínűséggel, ha a szereplők lelki hangulatát „csodákkal“ könnyebb érthetővé tenni. Bámulatos annak a jelenetnek kedvessége, amelyben Kiepura az éttermet hangversenyteremmé alakítja át pár pillanat alatt és kirópi belőle az előkelő közönséget, hogy szerelmesének (Eggerth Márta) egyedül énekelhessen. A karrikatura, szatíra és humor hangjai egyetlen jelenetből sem hiányoznak. A legjelentéktelenebb mellékalak is ad egy színt az egész képhez, amely így sohasem válik egyhangúvá, unalmassá. A szabadtéri operaelőadás és a kettős Tosca grandiozus jelenet-

sorozata diszére válna a legrégebb rendezőknek is, nemcsak a fiatal olaszoknak, aki ezt a darabot beállította.

Kiepurát nem kell bemutatni a közönségnek, mely alig győz betelni vele. Mert olyan, amilyenek egy moziénekesnek kell lenni: kellemes látvány és terjedelmes, meleg hang. Kiepurát élvezet nézni csínosságában. temperamentumos mozgásában és gyönyör hallani, amint könnyedén dalol. Partnerévé ebben a filmben Eggerth Mártát választották. Szerepe kicsit passzív és azért mindenki rossz lenne benne, csak ő nem. Mert Eggerth Márta bája akkor is érvényesül, ha némán ül és mosolyog, mert egymástól kicsit távolfekvő szemével csodás érzéseket tud kifejezni, épúgy mint mosolya; szája hajlásának változatosságával. Énekszámában azonban megmutatja hangja egyre tartó fejlődését, öltözködésében és mozgásában pedig tökéletes, hibátlan izlését.

Paul Kemp a vándropera igazgatója, Paul Hörbiger pedig a montecarloi operáé Mig az első csak a művészetért rajong, a másodikat csak a nők érdeklik. Mig Kemp valóságos „Pechvogel“, addig Hörbigert a szerencse üldözi és ugyszólván tányéron hozza elébe a szép nőt és a sok pénzt. — Mind a ketten pompásan játszanak, jobban nem is lehetne. Theo Linggen, az operaház titkárja alakjában kacagtatja meg a közönséget.

Az operarészleteken kívül van néhány szép eredeti dal is a filmben, ezeket a fülbemászó melódiákat Robert Stolz szerezte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Divat a szerelem

Az üzleti élet viharos tempója kiált felénk a vászonról. A nagy párisi divatszalonban éppen az őszi modell bemutatóra készülnek. A főnök a rajzolóval tárgyal s az új kreációt egy kis varrólány készíti lenni a műhelyben. Közben az előkelő hölgy üzleteket közvetít és egyik tisztelőjének véletlenül a csőd szélén álló üzletfelet ajánl. Ez azonban árufedezettel biztosítja magát s a fedezet: hetvenezer majomprém. A[további is ezekből az adottságokból indul ki.

A hölgy megsebesítette hátát egy autószerencsétlenség alkalmával, ezért az új estélyioruha divatját magas hátban szeretné látni. A kis varrólány viszont megváltoztatja az eredeti modellt és mélyen kivágott hátat csinál az új toiletteknak. Az urinő tisztelője viszont megtudja, hogy fedezete semmitsem ér, mert a majomprém nem divat, senkisé is: talán még a majmok sem. A cselekmény kiindulásakor Katalin napján ünnepelik Párisban, a nudinettek ünnepét, amikor mindegyik leányka megcsókolhatja azt, akit szeret. A varrólány is bevallja szerelmét a divatszalon rajzolójának. Viszont ugyanennek a rajzólónak az előkelő hölgy oda-

igéri magát, ha a másnapi divat értekezlet a magas hát mellett dönt. Hogy mégegy motivum fokozza a bonyodalmat a divatszalon tulajdonosa szeretné, ha zafirbék lenne a divatszín, mert ő zafirban spekulál. Minden összekavarodik azután az értekezleten, amelyen 14.-nek a kis varrólány jelenik meg magacsinálta estélyi ruhájában...

Feleennyi ötlet is elegendő volna egy jó zenés vigjátékhoz, de azért nem árt a több, mert érdekessé és változatossá teszi a filmet. Wenzler, a rendező kiváló munkát végzett a Katalin nap zürzavaros vurstliképében és a divatértekezlet finom humoru beállításában. Az ötletet egyébként Eger Rudolf szindarabjából alkalmazták filmre. A két kitűnő slagerszámot Borgmann Hans Ottó szerezte hozzá.

A kis varrólány alakját Renate Müller finom bájjal viszi a közönség elé, míg a rajzolóban Georg Alexander fitogtatja humorát és kissé feszes eleganciáját. A majomprémes ur Otto Wallburg, aki könnyekig kacagtat álomjelenetében. Nagyon kedves Hilde Hildebrand előkelő hölgye, Ilse Korseck masamódlánya és Gizella Werbezirk szalonvezetőnője. Kurt Vespermann megnyerő egy soffőr szerepében.

A filmoperett jó. Hölgyeket megfogja a divatszalon belső élete, az urakat az üzlet karrikatúrája s az egész közönséget a vászonról áradó fiatalos szerelem!

A ONEF (Oficiul Național de Educație Fizică) június 8 és július 8 között rendezi 30 napos országos sporttünnepségét és sportkiállítását. Az aradi

hirdetési és reklámpropaganda vállalat

kizárólagos joggal vállalja reklámtáblák elhelyezését az új stadion területén, valamint a kiállítási csarnokban árubemutató boxok bérbevételét

Rendkívül mérsékelt árak. Soha nem létezett hatalmas arányú reklámlehetőség!

Egészen röviden :

az

ERDÉLYI ÉLET

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap!

Olvassa és terjessze!

Írja le százszor: Reklám kell! Reklám kell! Reklám kell!

BUCUREȘTI,

ARAD, TIMIȘOARA, CLUJ, ORADEA, BRAȘOV, SATUMARE, CERNĂUȚI, IAȘI, CONSTANȚA, CRAIOVA

adidas

**Reklám-propa-
ganda és reklám-
vállalat**

**Unternehmung für
Reklame und Reklam-
propaganda**

Teljes felelősséggel, — legolcsóbban és leggyorsabban, — vállaljuk bel- és külföldi vállalatok gyártmányainak kül- és belföldi propagálását a létező összes reklámlehetőségek felhasználásával. Reklám tárgyakat, hirdetőmenyeket és hirdetőseket a legrövidebb időn belül elhelyezünk bármely országban vagy városban: mozikban, strandokon, villamosokon, autobuszokon, pályaudvarokon, postahivatalokban, lapokban, uccai hirdetőoszlopokon, fűrdőhelyeken, vasutakon és hajókon, szállodákban és kávéházakban, sporttelepeken. Propagálunk rádió, körlevelek és röpecédulák útján, vállaljuk áruminták szétosztását és vándorkiállítások rendezését. Reklám ügyekben díjtanul adunk szaktanácsot, készítünk tervet és költségvetést. Egészen röviden: ajánlatunk révén megakarítunk Önöknek rengeteg feleslegesen elpazarolt időt, céltalanul kidobott pénzt és hiábavaló lejtőrést, mert eredményteljes reklámpropagandát csak tapasztalatokban gazdag, elhivatott szakemberek fejthetnek ki.

Kérjen ajánlatot az erdélyi központtól: Arad, palatul Banca Românească. — Telefon 520